

Politikati
rōpiratoh

75

MINISTERI RENDELET

az 1848: XVIII-ik törvénycikkely értelmében

A'

SAJTÓVÉTSÉGEK FELETT ITÉLENDŐ

ESKÜTTSZÉKEK

ALAKÍTÁSÁRA.

4

615752 007 69 P8

DEBRECZENBEN

Nyomatott a' város könyvnyomdájában.

1848.

(-BALL 75/4)

TRAVELER'S COMPASS

Published by the American Geographical Society, New York, N.Y.

THE AMERICAN GEOGRAPHICAL SOCIETY, 110 EAST 67TH STREET, NEW YORK, N.Y.

DE BALLAGI GÉZA

FOVARDI
KÖNYVTÁR
1912

Az 1848. XVIII-ik törvényczikkely felhatalmazta a' ministeriumot, hogy a' büntető eljárásról szóló 1844-diki országgyűlési törvényjavaslat' elvei szerint a' sajtóvétségek felett ítélendő eskütszékek' alakítását ideiglenesen eszközölje;— ehez képest rendeltetik:

1. §. A' sajtóvétségek' megítélésére minden törvényhatóságban külön eskütszék leend.

2. §. Minden törvényhatóság köteles a' jelen rendelet' vétele után legfelébb 14 nap alatt a' kebelében lakó mindazon egyéneket összeírni, kik eskütszéki tagságra képesek.

3. §. Képesek pedig mindazok, kik életkoruknak 24-ik évét már elérték, 's a' 60-ik évet még túl nem haladták, és ezenfelül évenkénti 200 frt. tiszta jövedelemmel bírnak;— úgy azok is, kik ha mindjárt annyijövedelmök nem volna, 's életkoruknak 24-ik évét nem töltötték volna is be:

- a) nyilvános oktatók, vagy oktatói segédek,
- b) magyar tudós társasági tagok,
- c) bölcsészet, törvény, 's orvosi tudományok' tudorai, és okleveles sebészek,
- d) hites ügyvédek, és mérnökök,

e) községi jegyzők.

4. §. Ellenben eskütszéki képességgel egyáltalában nem bírnak:

a) egyházi személyek,

b) szolgálatbeli, és nyugdíjazott katonák,

c) bírák, és közbírák,

d) szolgák, napszámosok, és írástudatlanok,

e) azok kik nem látnak, vagy nehéz hallásuak.

5. §. Elkészülvén az eskütszéki képességgel bírók összes lajstroma, választ a' törvényhatóság egy három tagból álló bizottmányt, melly azon lajstromot átnézi, 's ha abba hibák csúsztak volna be vagy azért, mert ollyas egyének maradtak ki belőle, kik a' törvényszabta képességgel bírnak, vagy azért, mert ollyanok vezettetek az összeírásba, kikben azon képesség hiányzik, — és illy hibák miatt panasz tételik: azokat kiigazítja, 's az átnézett és illetőleg kiigazított lajstromból a szolgálatbeli lajstromot elkészíti.

6. §. Ezen szolgálatbeli lajstrom' elkészítésének módja következő leend:

Az említett bizottmány kijelöl az eskütszéki képességgel bíróknak összes lajstromából legalább 72, 's legfeljebb 144 tagot, 's azoknak neveit, mindenikét külön papirtekercsre írva, 's egy edénybe vetve, nyilvános ülésben egymásután kihuzatja, és azon sorban, mellyet ekképen a' sors határozott el, külön lajstromba vezeti, még pedig osztályonkint ollyképen, hogy minden osztály 36 tagból álljon, következve, az első 36 teendi az első osztályt, a' második 36 a' másodikat, és így tovább.

7. §. Az illy módon készített 's osztályozott szolgálatbeli lajstromban foglaltakból fognak a' jövő országgyűlésnek további rendelkezéseig minden sajtóvétségi esetben az eskütszékek alakulni, és pedig első évne-

gyedben az első osztályból, másodikban a második osztályból, 's így tovább.

8. §. Az eskütszékek 12 tagból fognak állani, határozat' hozatalára mind a' 12 tagnak jelen- és együttléte szükséges.

9. §. Alakításuk' módjáról az alább következő 34—44. §§. bővebben rendelkeznek.

10. §. Tartozik továbbá minden törvényhatóság a' jelen rendelet' vétele után legfeljebb 14 nap alatt, sajtóvétségekre egy, vagy ha szükségesnek találtatnék, több bünvizsgáló birót tisztviselői közül kijelölni,— valamint egy, vagy a' szükséghez képest több közvádlót választani.

11. §. Tartozik végre minden törvényhatóság 13 tagból álló perbefogási törvényszéket választani, mellyhez elnökül a' törvényhatóság' rendes elnöke adatik, 's mellynek csak oly egyének lehetnek tagjai, kik a' felebb körülirt eskütszéki képességgel bírnak.

12. §. Ezen törvényszéknek tiszte egyedül azon kérdés iránt végezni: vajjon a' sajtóvétség miatt vádlott, vagy hépanaszlott perbefogatandó-e vagy sem?

13. §. Minthogy az eskütszéki tagok csak azon kérdés felett határoznak: ha vajjon a' vádlott vétkes-e vagy sem? szükséges egy bíróság, melly a' törvényt a' vádbeli esetre alkalmaztatva, a' vétkesnek talált vádlottra ítéletképen kimondja a' törvényszabla büntetést, 's melly egyszersmind az egész eskütszéki eljárást vezeti.

14. §. Ezen tisztet minden törvényhatóságban külön, egy a' törvényhatóság által, már most előre megválasztandó bíróság fogja minden sajtóvétségi esetben teljesíteni.

15. §. Álland pedig ezen bíróság egy elnökből, két ülnökből, és egy szavazat nélküli jegyzőből, kik a' jö-

vő országgyűlésének további rendelkezéseig az 1848. XXVIII-ik törvényczikkely' értelmében elmozdithatlanok, 's kiknek rendes fizetésök nem leend ugyan, de hivatalos foglalkozásuk' idejére, az elnök 6 frt, az ülnökök 4 frt, 's a' jegyző 3 frt. napi díjt kapnak a' törvényhatóság' pénztárából, 's a' mennyire a' törvényhatóság' székhelyén nem laknának, hivatalos utazásaik' költségei is meg fognak ugyanazon pénztárból térítetni.

16. §. Sajtóvétségekre nézve a' birói illetőségről az 1848. XVIII. törvényczikkely' 23. §-a rendelkezik; minden egyes esetben tehát azon kérdést, hogy a' sajtóvétségről vádolt mellyik törvényhatóság' eskütszéke elébe léssen állítandó, a' most idézett §. szerint kell megítélni.

17. §. Az előforduló sajtóvétségek vagy ollyasok lesznek, mellyeknél a' közvádoló' hivatalos kívánatára történik a' vizsgálat és közkereset alávétele, vagy ollyasok, mellyekre nézve csak a' sértett fél' panaszára indíthatatik meg a' közkereset; amazok az 1848. XVIII. törvényczikkely' 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. §§-ban — emezek a' 11. és 12. §§-ban irattak körül; mindnyájokra nézve azonban egy iránt áll, hogy az elkövetett sajtóvétség' bejelentésének, — eszközöltessék ez bár tiszti vádlevél', vagy magán panasz képeben, — mindig a' bünvizsgáló birónál kell történni, 's mindig szabatosan és világosan kell kijelölnie azon vétséget, mellynek megfenyítését szorgalmazza, különben egyszerűen félretételek.

18. §. A' bünvizsgáló biró, mihelyest a' vád, vagy panasz elébe terjesztetett, a' bevádolt, vagy bepanaszolt nyomtatványokat, vagy metszvényeket, ha szükségesnek tartja, tüstént zár alá veheti, 's ezen eljárásáról rendes jegyzőkönyvet viszen; — mindenesetre azonban, kihallgatván mind a' vádoltat, mind azon személyeket, kiket

ez utóbbi, vagy a' közvádló, vagy a' panaszló mint olyanokat jelöl ki, kiknek a' vádra és védelemre szolgáló bármily körülményről tudomásuk van, a' vizsgálatot minél előbb berekeszteni tartozik.

19. §. Eljárását a' bűnvizsgáló bíró körülményesen írásba foglalni, és jegyzőkönyv' alakjában szerkeszteni köteles, mellynek elején az eljárás' helyét, évét, és napját, úgy a' vizsgálatra alkalmat szolgáltatott okokat megemlítvén, a' kiviláglott körülményeket híven elősorolja, tartozván az ekkép szerkesztett, 's általa aláírt jegyzőkönyvet a' bevádolt, vagy bépanaszlott nyomtatvánnyal, vagy metszvényvel, 's a' vizsgálat közben érkezett többi mellékletekkel egyetemben az illető közvádlónak beküldeni, 's ez a' beküldött irományok' megtekintése után, ha véleménye szerint a' bűnvizsgálat kiemertve nincsen, a' bűnvizsgáló bírót az előforduló hiányok' kijelölése mellett a' bűnvizsgálat' folytatására azzonnal felhívja, ki is a' hiányok' pótlása után az irományokat a' közvádlónak újra beküldeni köteles.

20. §. Az ekkép szerkesztett jegyzőkönyv' nyomán készült vádirat, ezen jegyzőkönyvvel együtt, a' törvényhatóság' rendes elnökéhez küldetik be, ki a' perbefogási törvényszéket legfelébb harmad napra tartozik egybehívni.

21. §. Egybegyűlvén a' perbefogási törvényszék, melly nyilvános ülésben tárgyal, de végzést zárt ajtónál hoz,— először a' bűnvizsgáló bírónak jegyzőkönyve, 's ennek mellékletei olvastatnak fel, vagy mutattatnak be, azután a' közvádló véleménye. Midőn a' perbefogási törvényszék, végzéhozatal végett, külön terembe vonul vissza, az elnök azon kérdést teszi fel a' törvényszék' tagjainak: „meg vannak-e győződve, hogy a' vádlott az előterjesztett bizonyítékoknál fogva a' vádlevélben kijelölt sajtóvétség miatt igazságosan perbefogathatik?”

A' szavazás élő szóval történik, de mihelyest csak egy tag kívánja, titkossá alakul át, 's a' perbefogásnak csak akkor van helye, ha a' többség, tehát 13 szavazat közül legalább 7 a' feltett kérdésre „igen“nel felel.

22. §. Jegyzőkönyv a' perbe fogási törvényszék' üléséről nem vitetik, hanem az elnök a' végzéhozatal' értelmében az illető közvádlói véleményre vagy ezt írja: „a' vádlott ellen a' perbefogásnak helye van“, — vagy ezt: a' vádlott ellen a' perbefogásnak nincsen helye“, mi megtörténvén, hozott végzésével a' perbefogási törvényszék a' nyilvános tanácskozási teremben megjelenik, 's itt a' végzést az elnök felolvassa.

23. §. A' perbefogás alól felmentő végzés a' vádlottal haladék nélkül írásban közöltetik, 's ilyenkor a' netalán lezárt nyomtatványokat, vagy metszvényeket a' vizsgálóbíró köteles 200 frt. büntetés' terhe alatt azzonnal kiadni.

24. §. A' perbefogást elrendelő végzés a' perbefogottnak az eskütszék elébei idézéssel együtt adatik tudtára.

25. §. Perbefogást megrendelő, vagy az alól felmentő végzés olly vádlott ellen is hozattathatik, ki vagy makacsságból, vagy egyéb oknál fogva távol van.

26. §. A' közvádló, perbefogás' esetében legfelebb három nap alatt tartozik a' 13-ik §. alatti bíróság' elnökét eskütszék' tartására felhívni, 's a' vádlevelet kezéhez küldeni.

27. §. A' vádlevélnek magában kell foglalnia:

a) azon nyomtatványnak, vagy metszvénynek pontos megjelölését, 's azon helyeknek, vagy részeknek felemlítését, mellyeken a' vád alapul,

b) azon vétség' megnevezését, melly miatt a' vádlott perbefogatott, 's a' törvény' azon szakaszának felhívását, mellybe a' vádbeli vétség ütközik,

c) a' bevádolt személy' nevét, polgári állapotát, lakását, tartózkodási helyét,

d) azon tanuk', és müértök' lajstromát, kiknek megjelenését az eskütszéki tárgyalás' alkalmával a' közvádló szükségesnek tartja.

28. §. A' vádlevél két párban küldetik be az elnökhez, ki a' fennforgó körülményekhez képest az idézési határidőt bennök kijelöli, 's erről a' törvényhatóság' elnökét az eskütszéki tagok' berendelése végett is nyomban értesíti.

29. §. A' 13-ik §. alatti törvényalkalmazó bíróság' elnökének aláírásával ellátott vádlevél' egyik párja a' közvádlónak visszaadatik, a' másik pedig legalább 14 nappal a' megjelenési határidő előtt a' vádlottnak kezéhez szolgáltatik. Ezen 14 naphoz még annyi nap todatik, mennyi hat hat órai távolságra fekszik a' vádlott' lakhelye az ítélő eljárás' székétől.

30. §. Midőn a' vádlott a' maga védelmére tanukat vagy müértöket kíván az eskütszék elébe rendeltetni, tartozik azokat a' vádlevélnek vétele után 3 nap alatt a' bíróság' elnökének kijelölni.

31. §. A' vádló 's a' vádlott által berendeltetni kívánt tanuk' és müértök' lajstroma, mellyre a' bíróság' elnöke az általa kitüzött megjelenési napot feljegyzi, a' bünvizsgáló birónak adatik ki, 's ennek kötelessége a' tanukat és müértöket a' kitüzött határidőre berendelni.

32. §. A' vádlott nem-ügyvédet is választhat védőjének; ha védőt választani vonakodnék, a' bíróság a' helybeni ügyvédek' sorából rendel egyet védelmére.

33. §. A' per' felvételére kijelölt nap' halasztásának csak azon esetre van helye, ha a' bíróság a' közvádlónak, vagy a' vádlottnak e' részben előadatott okait érvényeseknek találja.

34. §. A' törvényhatóság' elnöke, mihelyest a' 28. §. értelmében a' bíróság' elnökének értesítését veszi, az illető eskütszéki osztályt, azt t. i. mellyen azon évnygyedben a' szolgálat' rende vagyron, a' tárgyalásra ki-tüzött napot megelőző napnak estéjére berendeli.

35. §. A' meg nem jelent, vagy idő előtt 's enge-delem nélkül eltávozott eskütt, ha kimaradásának, vagy eltávozásának nyomós okát nem adhatja, 100 frtig ter-jedhető birságban marasztalik el.

36. §. Megérkezvén a' tárgyalás' napja, az ülés' megnyitása előtt, de a' közvádlónak 's a' vádlottnak és védőjének, valamiut szintén a' szolgálatra berendelt, eskütszéki tagoknak — kiknek névsora már kétnappal azelőtt, mind a' közvádlóval mind a' vádlottal elnökileg közöltetett — jelenlétében a' bíróság' elnöke felolvassa a' szolgálatra berendelt eskütszéki tagok' neveit, hogy ekképen mindannyinak jelenlétéről meggyőződjek.

37. §. Ha a' beérkezett eskütszéki tagok nincsenek 36-an, akkor a' megjelentek az eskütszéki képességgel bíró helybeli egyének közül szabad választás által azon-nal kiegészítik magokat.

38. §. Együtt levén a' 36 eskütszéki tag, minde-niknek neve külön papírra feliratik, 's ugyanazonegy edénybe vették.

39. §. Az eskütszéki eljárásnál mind a' vádlott mind a' közvádló azon joggal bír, hogy az eskütszéki szol-gálatra kijelölt 36 eskütszéki tagok' sorából mindenik külön külön 12 tagot határozottan visszavethet a' nélkül, hogy ezen visszavetésnek okát adni köteles volna. Ugyan-azért, midőn az eskütszéki tagoknak a' felebbi 38-ik §. szerint egy edénybe vetett neveit a' bíróság' elnöke egy-másután kihuzza, minden kihuzott névnel megkérdezte-tik a' közvádló is a' vádlott is: ha azon tag ellen, kinek neve épen kihuzatott, akar-e visszavetési jogával élni?

40. §. Ha 12 olly tagnak neve lett már kihúzva, kik ellen sem a' közvádló sem a' vádlott visszavetési joggal nem éltek, e' 12-ből fog alakulni az eskütszék; ugyanazért, a' nevek' kihuzása mindaddig folytattatik, míg vagy ilyen 12 tag össze nem került, vagy míglen visszavetési jogukat mind a' közvádló, mind a' vádlott teljesen kimerítették, mert ez utolsó esetben, midőn t. i. mind a' közvádló mind a' vádlott külön külön 12, és így öszvesen 24 kihúzott tag ellen éltek már a' visszavetési joggal, azon 12 tag, kiknek nevei az edényben maradtak, képezendik minden visszavetés nélkül az eskütszék.

41. §. Midőn ugyanazonegy sajtóvétségért több vádlott együtt fogatott perbe, valamennyi együtt véve vethet vissza csak 12 tagot, 's az iránt, hogy e' jogot közösen, vagy magok közt felosztva miként gyakorlandják, egymásközt értekezhetnek.

42. §. Midőn a' közvádló nem akar visszavetési jogával élni, vagy midőn azt a' teljes számig ki nem meriti, szabadságában áll, jogát a' vádlottnak általengedni.

43. §. Az eskütszék' tagjai tárgyalás előtt ezen esküt fogják letenni.

Esküszöm az élő Istenre, hogy a' tárgyalás' egész folyamára lelkiismeretesen figyelmezek, 's félretévén kedvezést, félelmet, gyűlölséget, és minden személyes tekinteteket, egyedül az előadandó vád' és védelem' egymáshoz mért erősségei és okai' nyomán, saját belső meggyőződésem szerint, igazán, szabadon, és becsületesen itélek. Isten engem úgy segéljen.

44. §. Minthogy megtörténhetik, hogy a' megalakult eskütszék' 12 tagjai közül a' tárgyalás folytában valamelyik megbetegszik, az eskütszék' határozat' hozatalához pedig 12 tagnak együttléte mulhatlanul szükséges, joga leendő a' bíróság' elnökének, azon 12 tagon

felül, kikből a' felebbi §§. szerint az eskütszék alakult, a' többi vissza nem vetett tagokból még kettőt felesketni, 's ezek ama 12 taggal együtt az egész tárgyaláson jelen leendenek, de a' határozat' hozatalában csak akkor vesznek részt, ha ama 12 tagok közül valamelyik megbetegedettnek helyét pótolják.

45. §. Az eskütszékek előtti tárgyalás nyilvános és szóbeli leend.

46. §. A' bíróság' elnöke köteles azon esetre, ha eljárásközben tolmácsra lehetne szükség, alkalmas egyénről előre gondoskodni, 's ezt a' tárgyalás' megnyitása előtt arra megesketni, hogy tisztében lelkiismeretesen fog eljárni.

47. §. Szükséges lévén, hogy az esküttek az ülés' lefolyása alatt folytonosan szemmel tarthassák a' vádlottat, hogy ne csak nyilatkozásait hallják, hanem azt is láthassák, milly hatással vannak reá a' fölhozott bizonyítékok: ez oknál fogva tárgyalás közben a' bíróságtól, ügyvédektől, felektől és tanuktól, úgy a' hallgatóságtól elkülönített helyen a' vádlottal szemközt foglalnak helyet.

48. §. A' vádlott az eskütszék előtt szabadon jelenik meg.

49. §. A' bírósággal szemközt korlátokkal elkülönített hely rendeltetik a' hallgatók számára, kiknek a' csendet zavarni semmi módon sem szabad.

50. §. A' bíróság' elnökének tiszte lévén az egész eljárást vezetni, 's az ülésbeni rendről gondoskodni, ennek fentartására adott parancsai pontosan és nyomban teljesítendőek.

51. §. Védőjével tárgyalásközben a' vádlott szabadon értekezhetik, csak akkor nem, midőn hozzá a' bírák, vagy az esküttek, vagy a' közvádló által kérdés intéztetik. Ha a' vádlott, vagy védője azt tartaná valamely

kérdésről, hogy ezt hozzá nem kellett volna intézni, ez elleni kifogását megteheti.

52. §. A' tárgyalást a' bíróság' elnöke a' vádlottnak kereszt és vezeték neve, születéshelye, állapota, 's életkora iránti kérdésekkel nyitja meg.

53. §. Megnyittatván ekkép a' tárgyalás, ez minden megszakadás, 's a' külvilággali minden közlekedés nélkül mind addig folytatandó, míg az esküttek határozatot hoztak a' vétkesség' kérdésében. Az elnök csak annyi időre függesztheti fel a' tárgyalást, mennyi a' bírák, esküttek, tanúk és vádlottak' kipihenésére szükséges.

54. §. Az elnök, miután a' felebb említett kérdéseket a' vádlotthoz intézte, a' közvádlóhoz, és védőhöz fordul, emlékeztetvén őket a' törvény iránti tiszteletre, és azon köteleességekre, melly szerint jogaik' gyakorlásában illedelemmel tartoznak eljárni.

55. §. Mindenek előtt a' perbefogó végzés, 's a' vádlevél olvastatnak fel a' jegyző által, azután, ha a' vádlott nem akar már előre az ügy felől nyilatkozni, a' kérdéses nyomtatványok, vagy metszvények' bemutatása 's illetőleg felolvastatása után, a' vallomástételeik előtt megeskütendő tanúk és műértők kihallgattatnak.

56. §. Vallomása közben a' tanu, vagy műértő félbe nem szakaszthatik, ennek berekesztése után azonban a' vádlottnak vagy védőjének joga van a' tanuhoz kérdéseket intézni, 's az ellene vallottaknak személyes hitelessége, és előadása ellen mind azt felemlíteni, mi támaszul szolgálhat a' védelemnek

57. §. A' megbecstelenítő, meggyalázó, sértő állítások' bizonyítására nézve az 1848: XVIII-dik törvényczikkely' 24-ik 's 25-ik §-aiban foglalt külön rendelkezés szolgálandó sinórmértékül.

58. §. A' bírák, az esküttek 's a' közvádló mind-

zon kérdéseket intézhetik a' tanukhoz, mellyeket az ügy' kifejlésére szükségeseknek gondolnak.

59. §. A' bünvizsgálati irományok' egyes pontjai a' birák, esküttek, közvádló, vagy védő' kivánságára a' jegyző által felolvastatnak, de a' bünvizsgálati irott tanu-vallomások csak annyiban olvastatnak fel, mennyiben a' tanuknak élöszóvali, 's az esküttszék színe előtti kihallgatása, időközben történt haláluk miatt, vagy egyéb okoknál fogva lehetlenné vált.

60. §. Az elnöklő birónak tájékoztatására ismételve megjegyeztetik, hogy a' tárgyalásnak szóbelinek kell lenni. Az esküttszéki institutióknak egyik alapelve szerint csak az élöszóvali tárgyalás', nem pedig holt irományok' utján eszközölthetik a' kiviláglás; ez oknál fogva az ügynevezett informatióknak az esküttek közötti kiosztogatása is tilos. Illyes emlékiratokban már előre fejtegetve az ügy, olyas érzelmek' befolyása alatt jelenhetnének meg tárgyaláskor az esküttek, mellyek őket azon kötelességök' teljesítésében gátolnák, miszerint letelt hitöknél fogva *egyedül az ülésben előadandó* vád és védelem' egymáshoz mért erősségei' nyomán tartoznak határozatot hozni.

61. §. Midőn a' tárgyalásból valószínűséggel kiviláglik, hogy valamely tanu, vagy müértő tudva hamis bizonyágot tett, azon tanu vagy müértő letartóztatandó, 's ellene a' bünvizsgálat elrendelendő.

62. §. A' biróság' elnöke akár a' közvádló', akár a' vádlott' kivánságára, 's önmagától is, ha a' kiviláglás' eszöklésére szükségesnek tartaná ülés közben új tanukat, vagy müértöket is rendelhet be kihallgatás végett.

63. §. Kihallgattatván ekkép a' tanuk és müértök, a' közvádló a' vád' pontjait, a' vádlott 's ennek védője pedig a' védelem pontjait összefogják: a' közvádló a' vé-

delemre válaszolhat, de a' végszó mindig a' vádlottat, és védőjét illeti.

64. §. Berekesztetvén a' vitázat, az elnök pártatlanul köteles összegezni (reassumálni) az egész tárgyalást. Az összegezés' módjának és terjedelmének meghatározása az elnök' bölcsességére bízatik, de ennek semmi esetre sem szabad személyes véleményét a' fenforgó ügyről nyilvánítani, tiszte csak abban állván, hogy az esküttek előtt minél nagyobb világosságba helyezze a' vád és védelem' erősségeit, hogy az ügyet egyszerű alkatrészeire visszavezesse, 's hogy külön válasszon tőle minden idegenszerűt, mi az esküttek' figyelmét más felé térítvén, őket tévedésbe hozhatná.

65. §. Az összegezés után az elnök felteszi az esküttek által megfajtott kérdéseket.

66. §. Ezen kérdéseknek mindenkor a' vádbeli vétéség' minőségéhez alkalmazottaknak, de egyszersmind olly tisztáknak, és határozottaknak kell lenni, hogy azokra az esküttszék mindig egyszerűen „igen“nel, vagy „nem“mel felelhessen; egyik kérdésnek minden esetben annak kell lenni: „valjon meg vannak-e az előadottak után lelkiismeretökben győződve az esküttszéki tagok, hogy a' vádlott cselekedte azt, miről a' vádlelben vádoltatik?“ egy másik kérdésnek pedig azt kell tartalmazni: „valjon az, mit a' vádlott cselekedett, olly cselekvés volt-e, minőnek az a' vádlelben állittatik?“ Így, például, midőn valaki arról vádoltatnék, hogy sajtó' utján közölt valamelly iratában a' törvényes felsőség elleni engedetlenségre lázított, egyik teendő kérdés az volna: „valjon az előadottak után meg vannak-e az esküttszéki tagok lelkiismeretökben győződve, hogy a' vádlelben felhozott azon iratnak valósággal a' vádlott volt szerzője?“ egy másik kérdés pedig az volna: „valjon meg vannak-e

arról is győződve, hogy azon iratnak a' vádló által kijelölt szavai valósággal lázítók a' törvényes felsőbbség ellen?"

67. §. A' mondott kérdéseken kívül egyes esetekben más olly kérdések is fejlődhetnek ki a' körülményekből, mellyeknek az eskütszék általi eldöntése szükséges. Ezek minden egyes esetben a' bíróság' belátására bízzák.

68. §. A' bíróság által feltett kérdések mellé, úgy a' közvádoló mint a' vádlott, még más kérdések' iktatását is kívánhatják, mellyek iránt a' bíróság határozni köteles.

69. §. Az elnöklő bíró a' jegyző által írásba foglalt kérdéseket aláírja, 's általadja a' perbeli oklevelekkel együtt — a' bűnvizsgálati írott tanútételek' kivételével — az eskütteknek, figyelmeztetvén ezeket: hogy a' törvény annál fogva bizta a' „vétkes“—nek vagy „nem vétkes“—nek kimondását szabad és független polgárookra, mert e kérdésben az ember' élő lelkiismerete biztosabban ítél, mint a' holt szabályok; — hogy a' törvény nem kéri tőlök számon, mi által, 's miért éreznek magokban meggyőződést, nem adott elejökbe szabályokat, mellyek szerint a' bizonyítékok' teljessége, a' próbák' igazságos volta mérendő, nem parancsolja, hogy minden tényt igaznak ismerjenek már azért, mert ennyi vagy annyi tanuktól állítatik, hanem csak azt hagyja meg nekik, hogy aggodó gondossággal figyelmezzenek a' tárgyalás' egész folyamára, 's most már magokba szállva, tiszta lelkiismerettel kérdjek meg magoktól: valjon úgy a' vádlott ellen, mint mellette felhozott próbák és erősségek miként hatottak ítélőtehetségükre, 's igaz meggyőződések szerint részrehajlás nélkül, és férfiakhoz illő bátorsággal mondják ki az elejökbe terjesztett vádra nézve a' felhozott bizonyítékok' nyomán a' „vétkest“, ha a' vádlott vétkes, — a' „nem vétkest“ ha a' vádlott nem vétkes.

70. §. Ezen figyelmeztetés után az esküttek hatá-

rozat' hozatala végett a' számukra készen tartott szobába visszavonulnak. Ugyanekkor az ítélet' kihirdetéseiglen a' vádlott is eltávoztatik.

71. §. A' szobájokba visszavonult esküttekhez senki sem mehet be, 's a' határozat' hozatala előtt ők sem távozhatnak el. Ennek eszközlésére a' terem' ajtaja elébe őr állítatik, 's csak az elnöknek írásban adott engedelmével jöhetnek érintkezésbe a' külvilággal.

72. §. Az esküttek a' tanácskozás' megnyitása előtt főnököt választanak magoknak, ki a' megfejtés végett nekik általadott kérdéseket előttök fölolvassa.

73. §. A' mint a' főnök egyenkint felolvassa a' feltett kérdéseket, úgy döntenek el szavazással egymásután.

74. §. A' szavazás élő szóval történik, de mihelyest csak egy tag kívánja, titkossá változik át. „Igen“ vagy „nem“ ennyiből áll az egész szavazat.

75. §. Arra, hogy a' vádlott vétkesnek mondassék ki, legalább 8 szavazat szükséges. 5 felmentő szavazat elégséges a' vádlottnak feloldozására.

76. §. Az esküttek, miután feleleteik főnökük által a' megfejtés végett nekik általadott kérdések' aljára irattak a' tárgyalási terembe visszatérnek, hol előbbeni helyeiket újra elfoglalván, főnökük így szól: — „becsületemre és lelkiismeretemre, isten és emberek előtt, az esküttszék' határozata ennyi vagy annyi szavazattal: a' vádlott vétkes, — vagy: az esküttszék' határozata ennyi vagy annyi szavazattal: „a' vádlott nem vétkes“, — 's a' t. — egyszersmind az írott feleleteket az elnöknek általadja, ki azokat a' jegyzővel együtt aláírja.

77. §. Ha a' bíróság' tagjai kivétel nélkül úgy vannak meggyőződve, hogy az esküttek az ügy' lényegére nézve hibáztak, joguk van az esküttszék' határozatát felüggeszteni, 's az ügyet új esküttszék elébe terjeszteni,

ezen új eskütszék szintén a' 34—44. §-ok szerint lé-
szen alakítandó, de nem azon osztályból, mellyből az
előbbi alakított, hanem azon osztályból, mellyet a' kö-
vetkező évnegyedben érne egyébként a' szolgálat' rende-

78. §. A' határozat' ezen felfüggesztésének egy
ügyben csak egyszer van helye, 's csak elmarasztó ha-
tározat' esetében, — feloldozó határozat nem függesz-
tethetvén fel.

79. §. Az eskütszéki határozatnak kijelentése után,
az elnök a' vádlottat előrendeli, 's a' hozott határozatot
a' jegyző által előtte felolvastatja.

80. §. Midőn a' vádlott nem vétkesnek nyilvánítatik,
az elnöklő bíró által a' vád alól haladék nélkül felmentetik.

81. §. Ha a' vádlott vétkesnek jelentetett ki, a' köz-
vádló előadja kívánatát a' törvény' mikénti alkalmazása iránt.

82. §. Erre a' vádlott felelhet, 's magát védheti
akár azzal, hogy a' közbádló által követelt büntetés mér-
ték feletti, akár azzal, hogy kárpótlással épen nem, vagy
legalább nem annyival tartozik, mennyi a' sértett fél'
számára követeltek; de a' vélttség' bizonyossága, 's ál-
tala lett elkövetése iránt többé nem vitalkozhatik.

83. §. Most a' bírák vagy a' teremben lassú han-
gon, vagy ha bővebb tanácskozás volna szükséges, tisztí
szobájokba visszavonulva hoznak a' törvény' alkalmazása,
's a' vétségre szabandó büntetés iránt szavazatok többségé-
vel ítéletet, melly az elnök által nyilvános ülésben, 's
a' vádlott jelenlétében kihirdetendő. Azon törvény, mely-
lyen az ítélet alapul, minden esetben felolvastatandó.

84. §. Meghozatván az elmarasztó ítélet, azonkívül
hogy ez az elmarasztott' költségén közzététetik, egy-
szersmind az 1848: XVIII-dik t. cikkely' 26-dik §-ának
rendeletéhez képest a' lefoglalt darabok' elnyomása, vagy
megsemmisítése egészen, vagy részben elrendeltetik.

85. §. Ki az elmarasztó ítélet által ekképen sujtott elmemüvet sajtó utján újra közzé teszi, vagy árulja, az a' sajtóvétségekről szóló 1848-dik XVIII-dik törvény-cikkely' 27-dik §-ának büntetése alá esik.

86. §. Ha valamely vádlott a' tárgyalásra kitüzött határnapon meg nem jelenik, ellene az eskütszéki eljárás azért még is folyamatba teendő, 's illy esetben a' közvádoló' előadása' és bizonyítékai' nyomán határoz az eskütszék a' vétkeesség' kérdése felett, 's ha a' vádlott az eskütszék által vétkesnek találtatott, a' bíróság is azok szerint mondja ki a' törvénynek büntelő súlyát.

87. §. Ezen eljárásnál védőt a' meg nem jelent vádlottnak a' bíróság nem rendel ugyan, de rokoni vagy baráti hozhatnak fel bizonyítékokat aziránt, hogy a' vádlott nem makacsságból, hanem kéntelenségből mulasztotta el a' megjelenést; 's ha ezen okokat az eskütszék alaposnak találja, a' tárgyalás egy a' bíróság által előre kitüzendő, de három hónapot meg nem haladható határidőre halasztatik.

88. §. A' 86-dik §. esetében a' bíróságnak ítélete, mennyiben kárpótlást és pénzbírságot foglal magában, az elítéltnak bárhol találtató értékéből végrehajtandó. De ha a' vádlott, akár a' végrehajtás előtt, akár a' végrehajtás után legfelebb két hónap alatt előáll, 's bebizonyítván, hogy nem makacsságból, hanem valamely alaposnak tekinthető okból mulasztotta el elsőben a' megjelenést, új eskütszéki eljárás melletti kihallgatását kéri, ez tőle meg nem tagadtatik, 's ellene az új eljárás minden részben olly módon tételik folyamatba, mintha az előbbi eljárás nem is történt volna; 's ha ekkor teljesen felmentetik, visszakapja mind azt, mi vagyonából az előbbeni ítélet' folytában bírság 's kárpótlásképen végrehajtás által elvétett: ha pedig a' második eljáráskor teljesen ugyan fel

nem mentetik, de kisebb kárpóllási 's birsági summára ítéltetett, mint a' mi az első eljáráskor rajta végrehajtás által megvétetett, akkor a' két summa közötti különbséget kapja vissza.

89. §. Midőn pedig a' meg nem jelent vádlott fogszágra is ítéltetik, ezen büntetés újabb eskütszéki eljárás nélkül nem lesz ugyan rajta végrehajtható, hanem az ítéletnek az leendő következése, hogy az elítélt vádlottnak eskütszék elébei állítása, a' köztörvényhatóság' útján, ha egyébként nem lehet, személyének letartóztatása által is eszközöltetik.

90. §. A' felebbi 89-dik §. esetében az új eljárás minden részben úgy történik, mintha az első makacsságbeli eljárás meg sem történt volna, de a' vádlott mind az első mind a' második eljárás költségeiben elmarasztaltatik még akkor is, ha érdemileg felmentetnék, — kivéve azon esetet, ha bebizonyítaná, hogy elsőben is a' megjelenést nem makacsságból, hanem alapos okoknál fogva mulasztotta el.

91. §. Az öszves tárgyalás a' jegyző által írásban foglaltatik annak bebizonyítására, hogy a' törvény' rendeletei mindenben megtartatván, semmi lényeges forma sem sértetett meg. Ezen jegyzőkönyvbe, ha követeltek, a' közvádlónak 's a' vádlottnak minden ollyas kívánatai, mellyektől a' bíróság által elűtettek, szintén bejegyeztetendők.

92. §. A' jegyzőkönyvet, a' jegyzőn kívül az elnök is aláírja. A' birói ítélet' kihirdetése után a' közvádlónak 24 óra alatt, 's a' vádlottnak 3 nap alatt joga van az ítélet' megsemmisítése végett a' hétszemélyestáblához folyamodni, — minden illyes folyamodás egy e' végre rendelt nyíltkönyvbe soroztatik.

93. §. Midőn az ítélet ellen a' közvádló folyamodik,

e' folyamodásnak a' vádlottal 3 nap alatt kell közölnetnie, a' 3 nap, ha a' vádlott 6 óranyi távolságnál messzebb lakik, minden 6 óranyi távolságra még egy nappal tolatván meg.

94. §. Ha a' vádlott pénzbírságon kívül fogságra is, vagy egyedül fogságra ítéltetett, a' hétszemélyes táblához csak úgy folyamodhatik, ha már vagy el van zárva, vagy kezeség mellett hagyatott szabad lábón.

95. §. Úgy a' vádoló mint a' vádlott folyamodásuk' beadásakor az eljáró bíróság' kezeibe leteszik mind azon adatokat, mellyeknél fogva az ítéletet megsemmisíteni kéri.

96. §. A' folyamodások a' hétszemélyes táblához fölérkezésök után legalább 14 nap alatt tárgyalás alá vétetnek.

97. §. A' hétszemélyes tábla a' hibásnak talált ítéletet új ítélettel nem pótolhatja, de a' perbefogási, az eskütszéki, 's a' bírósági ítéleteket megsemmisíti, a) ha az eljáró hatóság nem volt az illetékes; b) ha az eljárás' lényeges formái megsértettek; c) ha a' közvádoló vagy a' vádlott által előadott törvényes kívánatok a' bíróság által meg nem hallgattattak; d) ha a' vétségre a' törvény helytelenül alkalmaztatott.

98. §. Ha a' hétszemélyes tábla azt találja, hogy a' vádlott nem azon törvényhatóság' eskütszéke előtt perreltetett meg, melly törvény szerint illetékes lett volna, a' pört illetőségéhez utasítja.

99. §. Ha a' tárgyalás', vagy határozathozatal' bár melly részében a' törvény' formái megsértettek vagy elmellőztettek, ez esetben a' hétszemélyes tábla, az elmarasztó végítéletet minden esetre megsemmisítvén, a' pert ugyanazon törvényhatóságbeli, de új eskütszék elébe utasítja, melly ollyas 36 tagból állkottatik, kik között az előbb ítelt 12 esküttől egy sem lehet. Ha a' megsem-

misítő ítélet a' perbefogási törvényszék' eljárására is kiterjed, annak az előbbiektől külön, a' törvényhatóságtól e' végre választandó tagokból kell állania. Ha pedig a' bűnvizsgálatra is kihat, új bűnvizsgáló bírót a' hétszemélyes tábla rendel.

100. §. Ha az eskütszéki eljárásközben a' közvádoló, vagy a' vádlott által előadott törvényes kivánatok a' bíróság által meg nem hallgattattak, vagy ha a' vétségre a' törvény helytelenül alkalmaztatott, az ügy az első esetben az igazságügyi ministeriumhoz más eskütszék' és más bíróság' kijelölése végett küldetik be, a' második esetben pedig az eljáró bírósághoz küldetik vissza, melly az eskütszék' határozatának épen tartásával, minden egyébnek elmellőzésével a' törvény' helyes alkalmazására útasítatik.

101. §. A' hétszemélyes táblához megsemmisítés' eszközlése végett csak egy ízben engedtetik meg a' folyamodás.

102. §. A' megsemmisítő eljárás tökéletesen nyilvános.

103. §. Ha az ítélet megsemmisítetett, a' hétszemélyes tábla' ebbeli ítélete minden periratokkal egyetemben 3 nap alatt új eljárás végett a' kijelölt helyekhez általtétetik; ha pedig a' megsemmisítésnek helye nem tállátatott, folyamodás és mellékletek 24 óra alatt azon bírósághoz küldetnek vissza, mellynek ítélete, vagy eljárása ellen a' folyamodás történt. A' hétszemélyes táblához ezen folyamodáson kívül a' sajtóvétségek feletti eljárásnál végrehajtás előtt semmi más perorvoslatnak nincsen helye. A' végrehajtás' elkezdése után azonban az elmarasztott a' reá szabott büntetésnek kegyelem' utjáni mérsékléseért, vagy elengedéseért ő felségéhez akár-mikor folyamodhatik.

104. §. Az elmarasztó ítélet, ha ellene a' hétsze-

mélyes táblához folyamodás nem történt, a' folyamodhatásra engedett törvényes időnek elmulta után azonnal végrehajtatik, — ha pedig ellene folyamodás történt, akkor a' végrehajtás, a' 94 §. rendeletének épségben tartásával, a' semmisítésnek helyét nem találó ítéletnek az illető törvényhatósághoz érkezése után 24 óra alatt történik.

105. §. Az ítélet' végrehajtását az illető törvényhatóság fogja eszközölni.

106. §. Minden ollyas sajtóvétség, mellynél hivatalbóli megtorlásnak van helye, 6 hónap mulva, — a' melly ellen pedig csak a' panaszló fél' folyamodására indíthatatik meg a' kereset, 2 év mulva idősül el.

107. §. Az eskütszék által vád alól törvényesen felmentett ellen a' büntető eljárás meg nem újíthatik, kivévén, ha az általa elkövetett vétséget az elidősülési időszak' lefolyása előtt, törvény előtt önként megvallaná.

108. §. Az eskütszéki határozatnál fogva elmarasztolt, perének megújítását új bizonyítékok' alapján bármikor követelheti, de a' perújítás az ítélet' végrehajtását nem akadályozhatja.

Pesten April. 29-kén 1848.

Igazságügyi minister
Deák Ferencz.

